

Peruskoulun päättötodistus on kansalaisyhteiskunta

Neuropsykiatrisesti oireilevan lapsen etu on saada optimaalista kuntoutusta neurokehityksellisiin häiriöihin mahdollisimman varhain, jotta koulunkäyntiä haittaavat ja sitä jopa estävät tekijät olisivat mahdollisimman vähäisiä. Meillä on kuitenkin suuri joukko lapsia, joilla varhainen kuntoutus ei ole toteutunut. Osalle lapsista jopa kaikki lukuaineet on jouduttu mukauttamaan. Miten käy oppilaalle, jos mukautuksista huolimatta peruskoulu jää kesken ja päättötodistus jää kokonaan saamatta? Päättötodistuksen saamisen tulisi olla kansalaisyhteiskunta jokaiselle nuorelle. Myös sille, jonka taival ei ole opinpolulla ollut helpoimmasta päästä.

Peruskoulua ei ole tällä hetkellä mahdollista suorittaa aikuisena loppuun yksilöllistetyn opetussuunnitelman mukaisesti. Maassamme on paljon nuoria, joilla on jostain syystä jäänyt kesken peruskoulun loppuun suorittaminen. Etenkin lastensuojelun jälkihuollon piirissä tuskailaan tämän ongelman parissa. Mitä tehdä, kun mahdollisuudet suorittaa peruskoulu loppuun ovat vähäiset, jopa olemattomat? Käytännössä se, että ei ole päättötodistusta peruskoulussa, katkaisee valtaosan mahdollisuuksista jatko-opintoihin. Osa oppilaista ei viihdy peruskoulussa, mutta voi löytää henkisen kotinsa vaikkapa ammattikoulun opintolinjoilta. Suomella ei ole varaa hukata yhtäkään nuorta. Jokainen heistä ansaitsee mahdollisuuden riittävän hyvään itsenäiseen elämään ja toimeentuloon. Peruskoulun keskeyttäneiden joukossa on lastensuojelun ammattihenkilöiden mukaan huomattava määrä nuoria, joilla on jokin neurokehityksellinen diagnoosi, kuten ADHD, autismikirjo (ASD) tai joku muu kehityksellinen häiriö. Tarvitsemme erityistä tukea tarvitseville nuorille aikuisille opetussuunnitelman, joka mahdollistaa peruskoulun tai sen osan suorittamisen yksilöllisesti loppuun saakka.

Kuka ottaisi näistä nuorista aikuisista kopin? Heidän on lähes mahdotonta hakeutua ammatillisiin opintoihin ilman peruskoulun päättötodistusta. Koulujärjestelmämme tarvitsee uudistusta siltä osin, että myös neuropsykiatrisesti oireilevat nuoret aikuiset voivat suorittaa peruskoulun loppuun yksilöllisen opetussuunnitelman mukaan. Uuden mahdollisuuden saamisen ei soisi koskaan olevan liian myöhäistä.

Perusopetuslaki sanoo, että opetuksen järjestäjällä on velvollisuus toteuttaa lapsen ja nuoren oikeus oppimisen tukeen. Oppivelvollisuuslaki puolestaan määrää, että huoltajan velvollisuutena on varmistua siitä, että hänen lapsensa suorittaa oppivelvollisuuden loppuun saakka. Jotta huoltaja voi täyttää velvollisuutensa ja jotta hän voi tukea lapsensa oppivelvollisuuden täyttymistä, hänen on saatava mahdollisimman aikaisessa vaiheessa lapsensa opinpolkua koulusta tieto oppimisen ja koulunkäynnin mahdollisista haasteista. Koulu kuuluu kaikille ja peruskoulun päättötodistus on sivistysvaltiomme perusoikeus. Tuo oikeus toteutuu yhteisessä ymmärryksessä ja sujuvassa kodin ja koulun yhteistyössä.

Aslak Rantakokko, varapuheenjohtaja, Neurokirjon Ammattilaiset NAM ry
Erja Selin, hallituksen jäsen, Neurokirjon Ammattilaiset NAM ry